

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 391/2022-50

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátkou JUDr. Máriou Jezerskou, Mýtna 35, Trnava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 7/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Okresným súdom Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 13 P 7/2019 (ďalej len „namietané konanie“).

Sťažovateľka žiada vysloviť príkaz okresnému súdu vo veci konať, ak v čase rozhodovania ústavného súdu nebude v namietanom konaní vyhotovené písomné rozhodnutie. Zároveň sťažovateľka žiada priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 2 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 31. januára 2019 na okresnom súde návrh na zverenie maloletého Patrika [REDAKOVANÉ] do osobnej starostlivosti. Podaním zo 7. septembra 2019 rozšírila svoj návrh aj o zverenie maloletého Jána [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] do osobnej starostlivosti, keďže dovtedy upravený spôsob striedavej starostlivosti o maloletých sa nerealizoval. Maloletý Patrik ostal v starostlivosti sťažovateľky a maloletý Ján v starostlivosti otca. Predmetom namietaného konania je teda zmena výchovného

prostredia synov sťažovateľky. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že rozsudok v merite veci bol vyhlásený na pojednávaní 3. marca 2022, no ani do podania ústavnej sťažnosti nebolo konanie právoplatne skončené, keďže sťažovateľke nebolo doručené písomné vyhotovenie rozsudku.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka porušenie označených práv vníma predovšetkým v tom, že konanie vo veci starostlivosti o maloletých nie je ani po takmer 3,5 roku právoplatne ukončené. Sťažovateľka zdôraznila, že v jej prípade nejde o vec skutkovo zložitú, a to i napriek potrebe vykonania znaleckého dokazovania. Postupu okresného súdu vyčíta najmä nečinnosť v niektorých obdobiach, ako aj jeho neefektívny postup v namietanom konaní.

4. Vo vzťahu k maloletému Patrikovi sťažovateľka namietala, že okresný súd mohol o jeho zverení do osobnej starostlivosti rozhodnúť už 3. decembra 2019, najneskoršie však 25. februára 2021, keď sa samotní rodičia zhodli na úprave tejto časti rodičovských práv a povinností. Sťažovateľka tiež uviedla, že napriek tomu, že sudkyňa okresného súdu mala znalecký posudok k dispozícii 7. septembra 2020, po zrušení termínu pojednávania nariadeného na 3. november 2020 (opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19) bol ďalší termín pojednávania nariadený až po 5 mesiacoch. Ako neefektívny postup hodnotila aj to, že hoci mal právny zástupca otca maloletých k dispozícii znalecký posudok od septembra 2020, pojednávanie konané 25. februára 2021 bolo odročené na termín 15. marec 2021 z dôvodu, aby otec mohol sformulovať svoje výhrady k znaleckému posudku. Napokon otec maloletých formuloval svoje výhrady až ústne na pojednávaní konanom 17. júna 2021, na ktorom zároveň navrhol doplniť dokazovanie (výsluch znalca po 10 mesiacoch od podania znaleckého posudku a výsluch maloletého Jána). Sťažovateľka zároveň tvrdí, že o výsluchu znalkyne a maloletého Jána nebola vôbec informovaná. Ako zbytočný priesťah v konaní napokon sťažovateľka označila aj to, že okresný súd na pojednávaní 26. novembra 2021 nerozhodol a pojednávanie odročil na 3. marec 2022.

5. Sťažovateľka uviedla: „... súd v predmetnej veci nekonal efektívne, 4 x zrušil termín pojednávania, zbytočne odročoval pojednávania a predlžoval tak pobyt maloletého u otca napriek záverom znaleckého posudku, spôsobili, že sťažovateľka stratila možnosť zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého Jána, súrodenci Patrik a Ján vyrastajú oddelene bez akýchkoľvek citových väzieb. Reparácia vzťahu maloletého Jána k matke bude veľmi náročná a vzhľadom na terajšie nastavenie maloletého Jána až nemožná.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstata tvrdení o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je jednak v námietke spočívajúcej v tom, že konanie nie je právoplatne ukončené, keďže

okresný súd nedoručil sťažovateľke písomné vyhotovenie rozsudku. V druhej rovine sťažovateľka namieta nečinnosť, resp. neefektívnosť postupu okresného súdu v namietanom konaní.

7. Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu sú pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zohľadňované tri základné kritéria, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3).

8. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je návrh na zmenu výchovného prostredia maloletých, teda po právnej stránke ide o štandardnú rodinnoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Aj skutkovú stránku predmetnej veci možno tiež zaradiť k štandardným v rámci agendy patriacej do rozhodovacej činnosti všeobecného súdnictva.

9. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.

10. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní. Zo súdneho spisu vyplýva, že znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 7. septembra 2020. Pojednávanie nariadené na 3. novembra 2020 bolo z dôvodu pandemickej situácie odročené na 25. februára 2021. Toto pojednávanie sa uskutočnilo a zároveň bolo odročené na 22. apríla 2021 s cieľom doplnenia dokazovania (zist'ovanie príjmu rodičov). V priebehu marca 2021 okresnému súdu otec doručil námietky k znaleckému posudku, na čo následne okresný súd požiadal znalkyňu, aby sa k týmto námietkam písomne vyjadrila. Pojednávania nariadené na 22. apríla 2021, ako aj na 13. mája 2021 boli odročené práve z dôvodu, že okresný súd nedisponoval vyjadrením znalkyne, ktoré bolo doručené okresnému súdu 19. mája 2021. Následne bolo nariadené pojednávanie na 17. júna 2021, ktoré bolo odročené na 28. septembra 2021 na účely doplnenia dokazovania, keďže právny zástupca otca z dôvodu zmeny okolností – situácie týkajúcej sa pandémie a toho, že maloletý sa dostal do veku, keď mohol pred súdom formulovať svoje postoje, navrhol výsluch maloletého Jána a tiež znalkyne, keďže zastával názor, že ani písomnými odpoveďami neboli odstránené rozpory znaleckého posudku. Uvedené návrhy (vrátane návrhu na výsluch Jána) sú zaznamenané v zápisnici z pojednávania, na ktorom bola prítomná sťažovateľka, ako aj jej právna zástupkyňa. Z dôvodov na strane znalkyne bolo pojednávanie nariadené na 28. septembra 2021 odročené na 7. október 2021. Na pojednávaní konanom 7. októbra 2021 súd vykonal výsluch maloletého Jána i znalkyne a zároveň odročil pojednávanie na 26. november 2021 okrem iného aj s cieľom predloženia odborného vyjadrenia znalkyne k výsluchu maloletého Jána. Napokon toto pojednávanie bolo odročené na 3. marca 2022 s cieľom zistenia aktuálnych pomerov na strane matky. Na pojednávaní konanom 3. marca 2022 bolo dokazovanie skončené a bol vyhlásený rozsudok, ktorým bol maloletý Patrik zverený do osobnej starostlivosti matky a maloletý Ján bol zverený do osobnej starostlivosti otca. Okresný súd neupravil styk Patrika s otcom a styk Jána s matkou upravil pomerne obsiahlo. Zároveň okresný súd rozhodol o vyživovacej povinnosti

rodičov a uložil sťažovateľke, maloletému Jánovi i jeho otcovi výchovné opatrenie s cieľom stabilizovať vzájomné vzťahy.

11. Písomné vyhotovenie rozsudku bolo právnej zástupkyňi sťažovateľky doručené 30. júna 2022 po opakovane schválených žiadostiach zákonnej sudkyne o predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku. Z obsahu predloženého spisu tiež vyplynulo, že meritórny rozsudok sťažovateľka ani otec maloletých nenapadli odvolaním a rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd v súhrne konštatuje, že namietané konanie vo veci starostlivosti o maloletých v dĺžke takmer 3,5 roka sa javí ako neprimerané. Ústavný súd však zároveň poznamenáva, že okresný súd v namietanom konaní postupoval plynule, i keď vo vzťahu k niektorým návrhom, najmä zo strany otca, mohol postupovať razantnejšie. Predmetom konania bola zmena výchovného prostredia, keďže dovtedajší spôsob výchovy sa nerealizoval (striedavá starostlivosť). Zo spisového materiálu predloženého okresným súdom vyplynulo, že v priebehu konania rodičia viackrát menili svoje návrhy na úpravu rodičovských práv a povinností. Z obsahu spisu tiež vyplynulo, že obaja rodičia aktívne využívali svoje právo na podávanie procesných návrhov v oblasti dokazovania, ako aj právo na vyjadrenie sa k podaniam protistrany. Pokiaľ sťažovateľka namietala neefektívny postup okresného súdu, ktorý opakovane pristúpil k výsluchu maloletého Jána, ústavný súd poukazuje, že tento postup okresný súd v meritórnom rozsudku riadne odôvodnil. Okresný súd opakovaný výsluch maloletého Jána uskutočnil napriek vlastnému skoršiemu konštatovaniu, že ho nevykoná, práve s prihliadnutím na vývoj udalostí vo vzťahu matky a maloletého syna. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd vo veci maloletých konal tak, aby chránil ich najlepší záujem, čo sa prejavilo aj v opakovanom výsluchu Jána. Skutočnosť, že znalkyňa korigovala svoje závery s prihliadnutím na dynamiku vzťahov v rodine, ktoré sa prejavili v meritórnom rozhodnutí okresného súdu, nie je možné považovať za neefektívny postup. Je povinnosťou okresného súdu chrániť najlepší záujem maloletých detí, ktorý vzhľadom na to, že maloletý Ján bol reálne dlhodobo v starostlivosti otca s minimálnym kontaktom so sťažovateľkou, musel na túto skutočnosť prihliadať a zabezpečiť najprv možnosť reparácie vzájomných vzťahov.

12. V súvislosti s uvedeným ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovie (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

13. Po predbežnom preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu v namietanom konaní s prihliadnutím na argumentáciu sťažovateľky ústavný súd dospel k záveru, že dĺžka napadnutého konania sama osebe ani zistený ojedinelý priet'ah v konaní či postup okresného súdu nemajú charakter takého ústavne významného pochybenia, na základe ktorého by po prípadnom prijatí

ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol ústavný súd dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu